

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Notesbog 11 : 1842-02-02

Citation: Kierkegaard, Søren: "Notesbog 11 : 1842-02-02", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 19*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Jette Knudsen; Johnny Kondrup; Alastair McKinnon, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2001 , s. 13r. Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-not11-txt-shoot-n38.pdf> (tilgået 10. juli 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 19

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden. [Læs CC0-erklæringen](#)

Not11:38

39. et 40.

d. 2 Feb.

Den indiske. i den ægyptiske holder Bevidstheden endnu med Smerte ved det reale Princip; her derimod er Bevidstheden den excentriske Tummel uden al Fatning, hiint Princip er ved de høiere Potentser overvældet. Brahma der er hiint Princip er paa en Maade forsvunden, verschollen, Gott der Vergangenheit, uden Tempel og Gudsdyrkelse, (saaledes var, men dog ikke ganske saaledes Typhon Gott der Vergangenheit), nyder ingen Tilbedelse, er aldeles forsvunden, uden alt Forhold til Bevidstheden. - Schiwa hersker i hans Sted, Ødelæggelsens Gud - ogsaa den tredie Potens er der Wischnu. Disse 3 forene sig ikke for den indiske Bevidsthed som de tre for den ægyptiske, endnu mindre som for den xstlige. W. har sine særegne Tilhængere, som udelukke Schiwa og omvendt har Schiwa sine. Hoben af Folket holder paa Schiwa alene, de høiere Classer paa Wischnu. Den indiske Bevidsthed slaaer nu over til Fabel, Legenderne om Wischnus Incarnationer især som Krischna. Dette er ikke Mythologie, det er kun Ausgeburten einer haltungslosen Imagination. Budha har vi ikke videre at gjøre med, deels fordi han egl. er Inderne fremmed deels fordi denne Lære egl. kun er en Reaction mod Mythologien. Budh. og den ved den vakte Mysticisme, Idealisme, Spiritualisme tjener til at fuldende den ulykkelige indiske Bevidsthed.

Den græske M. opgiver ikke den Gud der er gaaet under, saaledes som den indiske Bhrama, den bevarer ham aandelig. Ogsaa i den indiske M. har Processen sin Crisis, men denne er kun til Undergang, Schiwa er blot Forstyrrelsen ikke Befrielsen. Crisen ender i Forraadnelse, intet Resultat bliver tilbage. Nu træder en opdigtet Mythologie frem ell. hiin falske Eenheds-Tendents: Spiritualisme. I den græske M. bliver Eenheds-Bevidstheden og har alle sine Momenter i sig., medens hos Inderne det udarter til hiin fortvivlede Nihilisme. Indernes Guder ere ogsaa verzerrte, de græske ere skjønne, salige Visioner, hvori vel det reale Princip forsvinder, men medvirker, de græske Guder ere Repræsentanter for evige Momenter, den blide Tone af det reale Princip, som lader i sin Forsvinden en skjøn Verden tilbage, men de ere dog kun Erscheinungen, have ikke Kjød og Blod, de ere som Imaginationer og dog ere de for Bevidstheden de reelleste Væsener. Det Dyriske er nu forsvunden. Det gaaer med den græske Gudeverden ligesom naar Naturens Princip efter den haarde Kamp med Dyreriget ender i Mskets blide Tone. Ligesom naar det reale Princip ganske verscheidet, saa at de ved dette Princip i Spannung holdte Potentser ophæve Spændingen og berøre sig i Eenhed, saaledes gaaer det her med de i Bevidstheden Gud skabende Potentser. Det første Princip er det reale Princip, det er hergestellt i sit an sich, saaledes er det den

usynlige Gud, αἰδής, Hades, i det Moment, hvor det vorder usynligt, og saaledes endnu henhørende til de materielle Guder. Han er den tredie, den dybeste Grund for Gøttervielheiten, kun idet han bliver overvunden, bliver usynlig, opstaaer Gøttervielheit, det hele Olymp. Han er usynlig i de materielle Guder; kunde han blive synlig, maatte Alt forsvinde. Hans Bolig er derfor selv for Guderne en Skræk. Ligesom hvis det i Naturen usynlige Prius kom tilsyne, hele Naturen vilde gaae under. Noget Lignende er i den ægyptiske M., hvor Guderne ere bange for, at Typhon skal komme tilsyne. Hades er imidlertid ikke blot dette Moment, han er Alles an sich ell. Materie, Gudernes almdl. Grund ikke blot de der indtræde ved Zeus, ogsaa i Chronos og Ouranos Tid, som reen Potens, reen Aarsag. Bevidstheden kommer til almdl. Begreb af denne Gud, der er bleven Stof for alle Guder, han er ingen enkelt Gud, han er almdl. Gud, og kan kun have een af de formelle Guder ligeoverfor sig, han udelukker ikke mere de andre Potentser. Grækerne have Bevidsthed om hiint aandelige Princip. Deres Guder ere ikke partielle Guder men almene, de ligge ligesom Msket ved Skabelsens Ende indesluttede mell. alle 3 Potentser. Der bliver en Forskjel mell. en exoterisk og en esoterisk Gudelære. Men disse tvende Gudelærere ere samtidige og ophæve ikke hinanden. Det esoteriske opstod derved, at det reale Princip bringes tilbage i det Inderlige, det opstod af den Proces, der sætter det Udv: - det Exoteriske ophæves uden det esoteriske; thi naar den opstaaede exoteriske Gud ikke blev esoterisk saa vilde den udv: exoteriske Flerhed være umulig. - Mysterierne indeholde nu den egl. esoteriske Gudelære - Vi have to Overgangsmomenter 1) det reale Princip gjør sig overvindeligt 2) det bliver virkeligt overvunden. Begge Overgange er betegnet ved en qvindelig Gud. Er der ikke et tredie Moment, hvor det reale Princip ikke er Gjenstand for virkelig Overvindelse, men virkelig er overvunden, hvor Bevidstheden staaer i Midten mell. en Fortid, hvori det reale Princip forsvinder, og en nærværende, hvori det aufgeht. Bevidstheden repræsenterer i ethvert Tilfælde det qvindelige Moment. Gud er i ethvert Moment en bestemt, paa hvilken en anden følger. Saaledes er ogsaa Bevidstheden i ethvert Moment en bestemt, men den er tillige mere, da den tillige er den overhovedet Gud sættende. Saaledes er Gudinderne ogsaa mere Rhea, Gea ere det Tilkommende helligede. Den Bevidsthed der staaer mell. Mythologie og Mysterie er Demeter, et qvindeligt Væsen. Demeter (Romernes Ceres) holder bestandig med det reale Princip, der er det i Overvindelse begriffne, men ogsaa kun begriffne. Den qvindelige Gud er bestandig enten Bevidstheden om den Gud, der staaer ligeoverfor ell om den, der skal komme, enten Gemalinde ell. Moder. Demeter er senere Moder, nu er hun Poseidons Gemalinde. Poseidon svarer til Dionysos er det materielle Forbillede. Senere er Demeter den sig til Dionysos¹⁵ Indvirkninger hengivende Bevidsthed, som det virkelig overvundne. Demeter hvad tidligere Ourania og Cybele. det reale Princip er nu overvundet, Bevidstheden maa opgive den udelukkende Gud, sondrer dette Princip af fra sig, Bevidstheden føler sig vel bundet til det, men føler tillige, at dette Baand ikke har Realitæt. denne Bevidsthed er Persephone. det reale Princip afsondres som tilhørende der

Vergangenheit, som tilhørende dem Gott der Vergangenheit – den afsondres som Rov, med Magt, det er Betydningen af Persephones Rov. Demeter vil ikke anerkjende det holder fast ved det reale Princip, er bedrøvet, hun vil derfor hell ei anerkjende den opstaaende Göttervielheit, den dionysiske Gudefleerhed (man har fundet etsteds Dionys afbildet med Zeus^s Attributer). Demeter maa altsaa forsones. Saavidt gaaer ogsaa den exoteriske Mythologie. Med hendes Beroligelse og hendes Erstatning for hendes Tab begynder nu den egl. Seyn-Sollende at vise sig, som ikke kan træde til hiin Fleerhed. Her har vi Mysterierne. de eleusinske. Demeters Mysterier. deres Indhold er ikke agronomiske ell. physicalske Sandheder, saaledes som blandt Andet en fransk Forfatter har meent, at det Hele var et Cursus i Agricultur. Med Agerbrugen ophørte hiint ustadige Liv og det sande msklig Liv begyndte, men derved ophørte tillige det Astrale. Det er derfor Agerbrugens sædelige Betydning, der her er Tale om. Derfor hedder Demeter ogsaa θεομοφορος. Isocrates nævner Mysterierne og Agerbrug sammen som Demeters Gaver. Sabisme er altid, hvor der ikke er bestemte Boliger, saaledes nævnes Germanerne af Tacitus. Eftersom Msk. vender sig bort fra den almene Gud, fra det Skrankeløse, fordrer han en Begrændsning; men naar han har erfaret Manglerne ved det borgerlige Liv, længes han atter efter hiint Uendelige efter Himlens viide Hvælvning. I den samme Forestilling saavel hos Græk. som hos Rom. flød Ouranos og Chronos sammen. Naar man nu fra det borgerlige Livs Indskrænkninger tænkte paa hiin Uendelighed, saa forestillede man sig denne som den gyldne Alder, og Chronos var den Gud i den gyldne Alder, »da var det ikke tilladt at begrænde sine Marker« saaledes henfør[te] og Rom. den gyldne Alder til Saturn. – Hos Phrygerne blev Cybele Agrikulturens Stifterinde. – Mærkeligt er det, at medens Babylonerne selv lagde saa megen Vægt paa Bygninger, paa Jorden, saa løsreve de Folk, der fulgte dem (Phoenicier o:s:v:) sig aldeles herfra, og vendte sig til Havet. Hvorimod Ægypterne ansaa Havet for det typhoniske Element. – Demeter udtrykte altsaa denne Dobbeltthed at det astrale Princip gik under og at Agerbrug fremkom. Man kunde maaskee gaae videre. Ingen af de egl. Sædearter findes vildt voxende. En spansk Forfatter som har reist meget i Sydamerica gjør opmærksom paa, at visse Planter som ellers ikke findes der, naar Msk. opholdt sig der kom de af sig selv. Saaledes synes den msklige Natur at staae i et hemligt Forhold til Naturen, at have en anstikkende Kraft. Maaske har man vildet betegne det ved Demeter. – Persephone har hell ei physicalsk Betydning. Vel er der Lighed mell. hende og Sædekornet; men Persephone betegner ikke Sædekornet, snarere maatte man sige, at Sædekornet betegner Persephone. Persephone er die Potens des Gottsetzens in dem Bewußtseyn, forskjellig eftersom det er blot indre ell. træder frem i det Ydre, ligesom Persephone deels skjulte sig i det Indre, deels traadte frem. Den sande Monotheisme var i Urbevidstheden som Potens, fordi dens Modsætning var mulig. Dens Modsætning traadte frem i relativ Monoth., for at den sande Eenhed kunde vise sig som actuell.